

תורה אור • פרשת תרומה • מאמר 2

ביאור על הני"ל

ביאור על האמור לעיל

שורשה של כל נשמה יהודית הוא ביוסף, הצדיק העליון שממשיך את אור ה' אל המקבל, או בכנימין, הצדיק התחתון שמסירות נפשו ומעשיו קושרים את העולם לה' מלמטה. לימוד התורה של האחד מחדש את "האחוה" שעליה מבקשים בפסוק "מי יתנך כאח ליי"; הצדקה, המצוות המעשיות וזמני הלימוד הקבועים של האחר נושאים את האלוקות "החוצה", אל העולם הזה, ומגיעים אפילו אל ה"נשיקה" — אור שלמעלה מדיבור.

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

/likuteitorah.com/he/torah-ohr/terumah/2

הנקודה

שורשה של כל נשמה יהודית הוא ביוסף, הצדיק העליון שממשיך את אור ה' אל המקבל, או בבנימין, הצדיק התחתון שמסירות נפשו ומעשיו קושרים את העולם לה' מלמטה. לימוד התורה של האחד מחדש את "האחוה" שעליה מבקשים בפסוק "מי יתנך כאח ליי"; הצדקה, המצוות המעשיות וזמני הלימוד הקבועים של האחר נושאים את האלוקות "החוצה", אל העולם הזה, ומגיעים אפילו אל ה"נשיקה" – אור שלמעלה מדיבור.

כל קטע: לשון המאמר, אחר כך התרגום, ואחר כך ביאור קצר תחת קו זהב. המספרים הקטנים בלשון המאמר מפנים להערות שבסוף.

המאמר בקצרה

בביאור המאמר שקדם לו על שיר השירים ח, א-ב, פותח אדמו"ר הזקן בפסוק בישיבה "ועמך כולם צדיקים": יש שני צדיקים, יוסף שלמעלה ובנימין שלמטה, וכל נשמה שורשה באחד מהם. יעקב, כלל המדות העליונות, נושא את האור מאין סוף כלפי מטה, אל הדיבור העליון; יוסף, יסוד, קושר את המשפיע למקבל; ובנימין הוא מסירות נפשו של המקבל, הקושרת את העולמות התחתונים לאצילות מלמטה – ולכן לידתו הייתה קשה. אותם שני כיוונים מופיעים גם במצוות, בשני סוגי שלום ובשני הכרובים. מאז חורבן בית המקדש, נשמות יוסף מחדשות את ה"אחוה" עם ה' באמצעות התורה שבעל פה, המגיעה לפנימיות העולמות. נשמות בנימין, העוסקות בצדקה ובחסד, נושאות את האלוקות "החוצה", אל העולם הגשמי הזה. מעשיהן מבררים את הניצוצות של עולם התהו, וכך ממשיכים מעקודים, בחינה שלמעלה מכלים ולמעלה מדיבור: ה"נשיקה". מאחר שאור זה נעלה מבינה, המקבלים אותו הם תלמידים ("תלמדי"), וזמני הלימוד הקבועים בתורה, שהעוסקים במלאכה קובעים מתוך מאמץ, ממשיכים "יין הרקח" – תענוג מעתיקא המתגלה בבינה.

מבנה

1	כותרת	11
ביאור על המאמר שקדם לו, "מי יתנך כאח ליי".		
2	שני צדיקים: יוסף ובנימין	3-11
יעקב נושא את האור כלפי מטה, אל הדיבור העליון; יוסף (יסוד) קושר את המשפיע למקבל מלמעלה, ובנימין, מסירות נפשו של המקבל, קושר את התחתון לעליון; מכאן הקושי בלידתה של רחל.		
3	מצוות, שלום והכרובים	11-41
מצוות שממשיכות מלמעלה ומצוות שמעלות מלמטה; שני סוגי שלום; שני הכרובים הפונים זה אל זה; לאחר חורבן בית המקדש, נשמות יוסף משיבות את ה"אחוה" באמצעות התורה שבעל פה.		
4	"אמצאך בחיץ"	51
לימוד התורה מגיע לפנימיות העולמות; הצדקה והחסד של נשמות בנימין נושאים את האלוקות אל חיצוניותם, עד לעולם הזה.		
5	"אשקך": עקודים ותהו	61
בדומה לנשיקה המבטאת אהבה עמוקה מכדי לבוא לידי ביטוי במילים, המצוות המעשיות של נשמות בנימין, המבררות את הניצוצות של עולם התהו, ממשיכות אור מעקודים, שלמעלה מכלים ולמעלה מדיבור.		

אור זה בא מלמעלה מבינה, ולכן המקבלים אותו הם תלמידים ולא אחים.

שמן אפרסמון ויין הרקח הם חכמה ובינה הנושאות ניחוח מכתר ומעתיקא; יין הרקח נמשך באמצעות זמני הלימוד הקבועים בתורה שקובעים העוסקים במלאכה.

מושגים

הצדיק העליון והצדיק התחתון צדיק עליון וצדיק תחתון

יוסף ובנימין: הקשר של המשפיע עם המקבל מלמעלה (יסוד), והקשר של המקבל עצמו העולה מלמטה באמצעות מסירות נפש.

המשכה והעלאה המשכה והעלאה

שני הכיוונים בעבודת ה': אור שנמשך מלמעלה למטה והעולם התחתון שמתרומם מלמטה למעלה; הם מופיעים במצוות, בשלום ובשני הכרובים.

פנימיות וחיצוניות העולמות פנימיות וחיצוניות העולמות

לימוד התורה, באמצעות מחשבה ודיבור, ממשיך אלוקות לפנימיות העולמות; מעשי צדקה וחסד נושאים אותה לחיצוניות העולמות, עד לעולם הזה.

עקודים עקודים

בחינה של אור שלמעלה מהתלבשות בכלים. אורוּתיה, כמו אורות התהו, הם למעלה מכלים, אך בה לא הייתה שבירה; ממנה נמשכת ה"נשיקה".

תהו ובירוריו עולם התהו ובירוריו

העולם שכליו נשברו; בירור ניצוצותיו שנפלו באמצעות מצוות מעשיות מעלה אותם וממשיך את אור עקודים.

ריח (מקיף) ריח (מקיף)

בחינה מקיפה שלמעלה מכלים: שמן אפרסמון ויין הרקח הם חכמה ובינה הנושאות אור מכתר ומעתיקא.

אתכפיא אתכפיא

הכנעת האדם את עצמו לנוכח המשיכה שלו; זמני הלימוד הקבועים בתורה שקובעים העוסקים במלאכה מתוך מאמץ ממשיכים את התענוג שב"יין הרקח".

קטע 1 • 11

כותרת

1 ביאור על הני"ל

ביאור על האמור לעיל.

המאמר הקצר הזה מבאר את המאמר שלפניו בתורה אור, העוסק בפסוקים "מי יתנך כאח ליי" (שיר השירים ח, א-ב). המאמר הקודם הבחין בין מי שעוסקים בתורה בקביעות לבין מי שטרודים בעסקיהם, ועובדים את ה"בחורף". כאן מבסס אדמו"ר הזקן את ההבחנה הזאת על שני שורשי נשמות: יוסף ובנימין.

קטע 2 • 21-3

שני צדיקים: יוסף ובנימין

2 הנה כתיב ועמך כולם צדיקים.² והנה יוסף נק' צדיק עליון ובנימין נק' צדיק תחתון.⁴ ויש נשמות שהם מבחי' יוסף. ויש מבחי' בנימין.

והנה כתוב: "ועמך כולם צדיקים". יוסף נקרא צדיק עליון, ובנימין נקרא צדיק תחתון. יש נשמות שהן מבחינת יוסף, ויש [נשמות] שהן מבחינת בנימין.

ישעיהו מבטיח שכל ישראל הם צדיקים. הזוהר מציג את שני בניה של רחל כשני סוגי צדיקים: יוסף הוא הצדיק העליון ובנימין הוא הצדיק התחתון, וכל נשמה יהודית מושרשת באחת משתי הבחינות האלה.

ולכן נאמר ועמך כולם צדיקים. ופי' צדיק עליון היינו המקשר אצי' בבריאה כי כל בשמים ובארץ⁵ דאחיד בשמיא וארעא.⁶

לכן נאמר: "ועמך כולם צדיקים". פירוש "צדיק עליון" הוא מי שמחבר את אצילות עם בריאה, ככתוב: "כי כל בשמים ובארץ" — "שאוהו בשמים ובארץ".

מכיוון שכל נשמה שייכת לאחד משני הצדיקים, הפסוק יכול לכנות את העם כולו "צדיקים". הצדיק העליון הוא החוליה המקשרת בין אצילות, העולם שעדיין מאוחד עם ה', לבין בריאה, העולם הראשון של מציאות נפרדת. הזוהר דורש את המילה "כל" שבביטוי "כל בשמים ובארץ" על הצדיק, ספירת יסוד, ומוסיף את תרגום הפסוק: "שאוהו בשמים ובארץ".

כי הנה יעקב נק' בריח התיכון⁷ המבריש מן הקצה אל הקצה⁸ היינו להיות ההמשכה מאא"ס [מאור אין סוף] עד מקור דבי"ע שהוא בחי' הדבור עליון שהמשכה זו היא עיי' יעקב שהוא כללות המדות עליונות.

יעקב נקרא "בריש התיכון המבריש מן הקצה אל הקצה". פירוש הדבר שההמשכה נמשכת מאור אין סוף עד למקורם של בריאה, יצירה ועשיה, שהוא בחינת הדיבור העליון; המשכה זו נעשית באמצעות יעקב, שהוא כללות המדות העליונות.

הבריה התיכון שבמשכן עבר בכל הקרשים, מקצה אחד לקצהו האחר, והזוהר מזהה אותו עם יעקב. כך עובר האור באמצעות יעקב, הכולל יחד את כל המדות העליונות, מאור אין סוף ועד הדיבור העליון — הדיבור האלוקי שהוא מקור העולמות התחתונים.

3 וכמו עד"מ שע"י המדות נמשך ההשפעה שכשיש לו אהבה מדבר כו'. אך אלה תולדות יעקב⁹ הוא בחי' יוסף שהוא בחי' יסוד התקשרות של המשפיע עם המקבל וזהו בחי' צ"ע [צדיק עליון].

כמו למשל, באמצעות המדות נמשכת ההשפעה: כשהוא אוהב, הוא מדבר וכו'. אבל "אלה תולדות יעקב" הוא בחינת יוסף, שהיא בחינת יסוד — הקשר בין המשפיע למקבל; וזו בחינת צדיק עליון.

הרגשות של אדם הן שמניעות אותו לתת מעצמו: כשהוא אוהב מישוהו, הוא מדבר אליו. כך גם למעלה, המדות — יעקב — נושאות את השפע, אך הקשר בפועל בין המשפיע למקבל הוא יסוד: יוסף, שעליו נאמר "אלה תולדות יעקב", והוא הצדיק העליון.

אך בכדי שיהיה המקבל קולט את ההשפעה צ"ל ג"כ בבחי' התקשרות שהוא בעבודת ה' בחי' מס"נ [מסירות נפש] והוא בחי' בנימין צ"ת [צדיק תחתון] שמקשר בריאה באצי' מלמטה למעלה.

אבל כדי שהמקבל יוכל לקלוט את ההשפעה, גם הוא צריך להיות בבחינת התקשרות; בעבודת ה' זו בחינת מסירות נפש. זו בחינת בנימין, צדיק תחתון, הקושר את בריאה עם אצילות מלמטה למעלה.

השפעה מלמעלה אינה מספיקה; גם המקבל צריך להתקשר למעלה, שאם לא כן השפע לא ייקלט בו. בעבודת ה' זוהי מסירות נפש — מסירה מוחלטת של האדם את עצמו — וזו בחינת בנימין, צדיק תחתון, הקושר את בריאה עם אצילות מלמטה למעלה.

ולכן נאמר בלידת בנימין ותקש בלדתה¹⁰. ¹¹ כי בנימין הוא ההתכללות והבטול מבי"ע לאצי' שזהו הפך ענין הלידה והגילוי מלמעלה¹² למטה.

לכן נאמר בלידת בנימין: "ותקש בלדתה". שכן בנימין הוא ההתכללות והביטול של בריאה, יצירה ועשיה באצילות, והדבר הפוך מלידה ומגילוי מלמעלה למטה.

לידה היא גילוי, תנועה מלמעלה למטה, ואילו כל עניינו של בנימין הוא בכיוון ההפוך: הביטול של העולמות התחתונים והכללתם באצילות. לכן התקשתה רחל בלידתו.

קטע 3 • 49

מצוות, שלום והכרובים

4 והנה במצות מעשיות יש ג"כ שני הבחי' יש מצות שהן בחי' המשכת האור מלמעלה למטה

והנה גם כמצוות מעשיות יש שתי בחינות אלה: יש מצוות שהן בחינת המשכת האור מלמעלה למטה,

אותן שתי תנועות — מלמעלה למטה ומלמטה למעלה — מופיעות גם במצוות המעשיות. יש מצוות שממשיכות אור אלוקי מלמעלה.

כמו שופר לולב סוכה ציצית ותפלין ויש שהן בחי' העלאות כמו קרבנות וראשית הגז כו'.

כמו שופר, לולב, סוכה, ציצית ותפלין; ויש מצוות שהן בחינת העלאה, כמו הקרבנות וראשית הגז וכו'.

שופר, לולב, סוכה, ציצית ותפלין ממשיכים אור מלמעלה למטה. מצוות אחרות הן בחינת העלאה, שבה דבר שמלמטה מתעלה אל ה', כמו הקרבנות ונתינת ראשית הגז של הצאן לכהן.

וַיֵּשׁ [וְזֶהוּ שְׁכָתוֹב] וּרְבִי שְׁלוֹם בְּנִיךָ.¹³ שְׁלוֹם הוּא בְּחַיִּי הַתְּקַשְׁרוֹת וְהַתְּחַבְּרוֹת מִשְׁפִּיעַ וּמִקְבֵּל. וַיֵּשׁ בִּי בְּחַיִּי שְׁלוֹם מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה עֵינֵי יוֹסֵף. וּמִלְּמַטָּה לְמַעְלָה עֵינֵי בְּנִימִין.

וְזֶהוּ שְׁכָתוֹב: "וּרְבִי שְׁלוֹם בְּנִיךָ". שְׁלוֹם הוּא בְּחִינַת הַתְּקַשְׁרוֹת וְהַתְּחַבְּרוֹת בֵּין הַמִּשְׁפָּע לְמִקְבֵּל. וַיֵּשׁ שְׁתֵּי בְּחִינּוֹת שְׁלוֹם: מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה, עַל יְדֵי יוֹסֵף, וּמִלְּמַטָּה לְמַעְלָה, עַל יְדֵי בְּנִימִין.

את דברי ישעיהו "ורב שלום בניך" קוראים כאן לאור העניין הזה. שלום הוא הקשר בין המשפיע למקבל, והוא מופיע בשתי צורות: המשכה מלמעלה, על ידי יוסף, והעלאה מלמטה, על ידי בנימין.

אֵךְ הַבְּחִי שְׁעֵי יוֹסֵף נִקְיָ וּרְבִי שְׁלוֹם כּוֹי. וְזֶהוּ גִיכָ עֵנִין כְּרוֹב אִי מִקְצָה מִזֶּה¹⁴ הוּא בְּחַיִּי יוֹסֵף שְׁמַמְשִׁיךְ מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה מֵאֲאִיס [מֵאֹרֶן אֵין סוֹף] לְבְּחִי הַדְּבוּר כּוֹי.

אֵךְ הַבְּחִינָה שְׁעַל יְדֵי יוֹסֵף נִקְרָאת "וּרְבִי שְׁלוֹם" וְכוֹי. וְזֶהוּ גַם עֵנִינוּ שֶׁל "כְּרוֹב אֶחָד מִקְצָה מִזֶּה": זֶה בְּחִינַת יוֹסֵף, שְׁמַמְשִׁיךְ מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה, מֵאֹרֶן אֵין סוֹף עַד בְּחִינַת הַדְּבוּר וְכוֹי.

מבין שתי הבחינות, השלום שעל ידי יוסף הוא הנקרא בפסוק "ורב שלום". שני הכרובים שעל הארון, אחד בכל קצה, מסמלים גם הם את שני הצדיקים; הראשון שבהם הוא יוסף, שממשיך את אור אין סוף עד בחינת הדיבור העליון.

וַיֵּשׁ [וְזֶהוּ שְׁכָתוֹב] בְּיוֹסֵף וְהוּא נֶעֱרַ¹⁵ כּוֹי שֶׁהוּא בְּחַיִּי כְּרוֹב כְּרִבִּיא.¹⁶ (וַיֵּשׁ [וְזֶהוּ שְׁכָתוֹב] בְּזוֹהַר פִּי וַיֵּשֶׁב) (בְּדָף קַפִּ"ד) מִי יִתְנַךְ כֹּאחַ לִי¹⁷ כּוֹי.

וְזֶהוּ שְׁכָתוֹב בְּיוֹסֵף: "וְהוּא נֶעֱרַ" וְכוֹי, שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּרוֹב, כְּרִבִּיא. [וְזֶהוּ שְׁכָתוֹב בְּזוֹהַר פִּי וַיֵּשֶׁב (בְּדָף קַפִּ"ד):] "מִי יִתְנַךְ כֹּאחַ לִי" וְכוֹי.

התורה מכנה את יוסף "נער", וחז"ל מסבירים את המילה "כרוב" כ"כְּרִבִּיא", כלומר כמו ילד; לכן יוסף הוא הכרוב. אדמו"ר הזקן מוסיף שהזוהר בפרשת וישב דורש את הפסוק "מי יתנך כאח ליי" על יוסף.

כְּיוֹסֵף עַל אַחִיו¹⁸ כּוֹי. וְכְרוֹב אִי מִקְצָה מִזֶּה הוּא בְּחַיִּי בְּנִימִין שֶׁהוּא הַתְּקַשְׁרוֹת הַמִּקְבֵּל מִלְּמַטָּה לְמַעְלָה.

"כְּיוֹסֵף עַל אַחִיו" וְכוֹי. ו"כְּרוֹב אֶחָד מִקְצָה מִזֶּה" הוּא בְּחִינַת בְּנִימִין, שֶׁהִיא הַתְּקַשְׁרוֹת הַמִּקְבֵּל מִלְּמַטָּה לְמַעְלָה.

בזוהר, כנסת ישראל מבקשת מה' שיהיה לה כיוסף לאחיו, שאותם האכיל ודאג לכלכלתם בשנות הרעב. הכרוב השני הוא בנימין: הקשר של המקבל, העולה מלמטה למעלה.

וּפְנִיָּהִם אִישׁ אֶל אַחִיו¹⁹ הַתְּחַבְּרוֹת שְׁנִיָּהִם כּוֹי. אֵךְ מִשְׁחַרְבַּ בְּהַמִּי"ק [בֵּית הַמִּקְדָּשׁ] מִבְּקֶשֶׁת כְּנִי" [כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל] מִי יִתְנַךְ כֹּאחַ לִי.

ו"וּפְנִיָּהִם אִישׁ אֶל אַחִיו" הוּא הַתְּחַבְּרוֹת שְׁנִיָּהִם וְכוֹי. אֵךְ מֵאֵז שֶׁנִּחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ מִבְּקֶשֶׁת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל: "מִי יִתְנַךְ כֹּאחַ לִי".

פני הכרובים הפונים "איש אל אחיו" מבטאים את התחברותן של שתי התנועות: ההמשכה מלמעלה נפגשת עם ההעלאה מלמטה. מאז חרב בית המקדש, התחברות זו שוב אינה גלויה, ולכן כנסת ישראל מבקשת שה' יהיה לה "כאח" פעם נוספת.

והיינו ע"י יונק שדי אמי עסק התושבע"פ [התורה שבעל פה] כו' וכנ"ל. אך זהו ע"י הנשמות ששרשן מבחי' יוסף צ"ע [צדיק עליון] כו' שנק' אחים למקום.

והיינו על ידי "יונק שדי אמי" — עסק התורה שבעל פה וכו', וכמו שנתבאר לעיל. אך הדבר נעשה על ידי הנשמות ששרשן בבחינת יוסף צדיק עליון וכו', הנקראות "אחים למקום".

כפי שנתבאר במאמר הקודם, האחוה הזאת מתחדשת כעת באמצעות "יונק שדי אמי" — לימוד התורה שבעל פה. לימוד זה שייך לנשמות ששרשן ביוסף, צדיק עליון, והן הנקראות "אחים" לה'.

קטע 4 • 51

"אמצאך בחוץ"

5 והנה המשכה זו עיקרה הוא בפנימיות העולמות כיון שעיקר ההמשכה ע"י מחשבה ודבור בעסק התורה אך כדי שיהיה ההמשכה גם בחיצוניות העולמות ע"ז נאמר אמצאך בחוץ.²⁰

והנה, המשכה זו היא בעיקר בפנימיות העולמות, שכן עיקר ההמשכה נעשית באמצעות מחשבה ודיבור בעיסוק בתורה. אך כדי שההמשכה תהיה גם בחיצוניות העולמות, על כך נאמר: "אמצאך בחוץ".

לימוד התורה נעשה באמצעות מחשבה ודיבור, ולכן האור שהוא ממשיך מגיע בעיקר לפנימיות העולמות. כדי שיגיע גם לחיצוניות שלהם, נאמר בהמשך הפסוק: "אמצאך בחוץ".

והוא ע"י נשמות שמבחי' בנימין שרוב עסקיהם במעשה דוקא בצדקה וגמ"ח [וגמילות חסדים] שע"י נמשך גם בעוה"ז השפל. (ע' [עיינ] באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה ויעש דוד שם):²¹

והדבר נעשה באמצעות נשמות מבחינת בנימין, שרוב עיסוקן הוא דווקא במעשה, בצדקה ובגמילות חסדים, שבאמצעותם נמשכת [הארה] גם לעולם הזה השפל. (ראו באגרת הקודש, הקטע הפותח במילים "ויעש דוד שם").

ההמשכה אל החוץ נעשית באמצעות נשמות מבחינת בנימין, שעבודתן היא בעיקר במעשה, ובייחוד בצדקה ובגמילות חסדים; באמצעותן מגיע האור אפילו לעולם הגשמי השפל הזה. הטקסט מפנה את הקורא לאגרת של אדמו"ר הזקן באגרת הקודש, הפותחת במילים "ויעש דוד שם", העוסקת בכוחה של הצדקה.

קטע 5 • 61

"אשקך": עקודים ותהו

6 והנה פ"י אשקך נשיקין אתדבקות רוחא ברוחא.²² הענין דכמו עדי"מ הנשיקים גשמיים באדם שהם

באים ונמשכים מחמת פנימית אהבה שבלב שאינה מתלבשת בשום כלי כו'

והנה, פירוש "אשקך" הוא נשיקות — דבקות של רוח ברוח. העניין הוא, בדומה לנשיקות גשמיות של אדם, שהן באות ונמשכות מפנימיות האהבה שבלב, שאינה מתלבשת בשום כלי וכו'.

הזוהר מפרש את "אשקך" כדבקות של רוח ברוח. נשיקה גשמית נובעת מאהבה פנימית כל כך, שאי אפשר להכניס אותה לכלי כלשהו — היא עמוקה מכדי לבטא אותה במילים.

(שאותיות הדבור שהם בחי' כלים להמדות אין יכולים להכיל אהבה רבה זו לכך אינה מתלבשת בדבור רק בבחי' נשיקין)

(שאותיות הדיבור, שהן בחינת כלים למדות, אינן יכולות להכיל אהבה גדולה זו; לכן היא אינה מתלבשת בדיבור, אלא באה לידי ביטוי בבחינת נשיקות),

הסוגריים מסבירים מדוע: אותיות הדיבור הן הכלים שדרכם הרגשות באים לידי ביטוי, אך הן אינן יכולות להכיל אהבה גדולה כל כך, ולכן היא באה לידי ביטוי בנשיקה בלבד.

כך ענין ההמשכה זו שע"י קיום המצות מעשיות דנשמות שמבחי' בנימין ממשיכים מבחי' עקודים²³ שהוא למעלה מבחי' ההתלבשות בכלים כי רק באצ"י שייך בחי' כלים אלא דאיהו וגרמוהי חד²⁴ כו' משא"כ בבחי' עקודים.

כך גם עניין המשכה זו: באמצעות קיום המצוות המעשיות על ידי נשמות מבחינת בנימין, הן ממשיכות מבחינת עקודים, שהיא למעלה מהתלבשות בכלים. בחינת כלים שייכת רק באצילות, אלא ששם "הוא וכליו אחד" וכו'; ואילו בבחינת עקודים אין הדבר כך.

בדומה לכך, המצוות המעשיות שמקיימות נשמות בנימין ממשיכות אור מעקודים, מדרגה שבה האורות קשורים יחד ולמעלה מהתלבשות בכלים. התלבשות בכלים מתחילה רק באצילות, וגם שם "הוא וכליו אחד"; בעקודים אין התלבשות כזו כלל.

והיינו משום שעל ידי ההעלאות דבנימין מכירורים דעולם התהו ששם ג"כ האורות למעלה מההתלבשות בכלים אלא ששם היה שבה"כ [שבירת הכלים].

והיינו משום שהעלאות בנימין, מתוך בירורי עולם התהו, גורמות לכך; גם שם היו האורות למעלה מהתלבשות בכלים, אלא ששם היה שבירת הכלים.

הסיבה היא שהעלאות בנימין מעלות את הניצוצות שמתבררים מעולם התהו, שגם בו האורות היו למעלה מהתלבשות בכלים; אלא שבתהו הכלים לא יכלו להכיל את האורות ונשברו.

משא"כ בעולם העקודים כו'. ועל ידי בירורים הנ"ל ממשיכים מבחי' העקודים. וזהו בחי' הנשיקין שהוא בחי' שלמעלה מהדבור²⁵ כו'.

מה שאין כן בעולם העקודים וכו'. ובאמצעות הבירורים האמורים ממשיכים מבחינת עקודים. וזהו בחינת הנשיקות, שהיא בחינה שלמעלה מהדיבור וכו'.

לעומת זאת, בעולם העקודים לא הייתה שבירה. באמצעות בירור והעלאת ניצוצות התוהו, הנשמות הללו ממשיכות אור מעקודים, וזו בחינת ה"נשיקה": מדרגה שלמעלה מהדיבור, כשם שהאהבה שכנשיקה היא מעבר למילים.

(ועמ"ש גבי קי"ס [קריעת ים סוף] בענין ואתם תחרישון²⁶ כו' כי הדבור שרשו מחכמה כו' ע"ש בפי בשלח²⁷ בדי"ה וה' הולך לפניו²⁸ כו' ומשם יובן יותר מ"ש):

(ועיין במה שנכתב בענין קריעת ים סוף על הפסוק "ואתם תחרישון" וכו', ששרש הדיבור הוא בחכמה וכו'; עיין שם בפרשת בשלח, במאמר המתחיל "וה' הולך לפניו" וכו', ומשם יובן יותר מה שנכתב כאן.)

הטקסט מפנה למאמר של אדמו"ר הזקן לפרשת בשלח. המאמר מסביר שבקריעת ים סוף נאמר לישראל "ואתם תחרישון", משום ששרש הדיבור הוא בחכמה, ואילו מה שהתגלה אז היה למעלה מכך. הסבר זה מסייע להבין מדוע ה"נשיקה" היא מדרגה שלמעלה מהדיבור.

קטע 6 • 71

"אנהגך... תלמדני"

7 וז"ש [וזהו שכתוב] אנהגך אביאך אל בית אמי.²⁹ כי כאן ההמשכה גבוה מבחי' אימא עלאה רק שאח"כ מתלבשת באימא.

וזהו [הפירוש של] "אנהגך אביאך אל בית אמי". כאן ההמשכה היא ממדרגה שלמעלה מבחינת אימא עילאה, אלא שלאחר מכן היא מתלבשת באימא.

הפסוק הבא, "אנהגך אביאך אל בית אמי", מתאר את האור הנעלה הזה. מקורו למעלה מאימא עילאה, הבינה העליונה ("אמי"), ורק לאחר מכן הוא מתלבש באימא, "בית אמי".

משא"כ לעיל אמר יונק שדי אמי.³⁰ וגם כאן אמר תלמדני שנעשים בחי' מקבל בלבד מהמשכה זאת ולא בחי' כאח לי.

בשונה מכך, לעיל נאמר "יונק שדי אמי". וגם כאן נאמר "תלמדני", שכן נעשים רק בבחינת מקבל מהמשכה זו, ולא בבחינת "כאח לי".

קודם לכן נאמר בפסוק "יונק שדי אמי", כלומר, ההמשכה היא מאימא עצמה, ולכן תלמיד החכם יכול להיות "כאח". כאן מתווסף "תלמדני": ביחס לאור זה האדם הוא רק מקבל, תלמיד, ולא אח העומד במעמד שווה.

לפי שמבחי' עליונה כזו אי"א להיות אלא מקבל בלבד כענין ודברי אשר שמתי בפ"ך³¹ כו'.

מפני שמדרגה נעלית כזו אי אפשר להיות אלא מקבל בלבד, כענין "ודברי אשר שמתי בפ"ך" וכו'.

מקור נעלה כל כך מאפשר רק לקבל, כמו בדברי ישעיהו: "ודברי אשר שמתי בפ"ך" — דברים שהושמו בפיו של האדם מלמעלה.

קטע 7 • 811

יין הרקח

8 וענין יין הרקח³² הוא ע"ד שנוכר בגמ' [בגמרא] תליסר נהרא דאפרסמונא דכיא שרומז לאור ההמשכה

מ"יג ת"ד [תיקוני דיקנא] דנפקי ממו"ס [ממוחא סתימאה]. אע"ג [אף על גב] דשמן סתם הוא בחי' חכמה.³³

ענין "יין הרקח" הוא בדומה למה שנוכר בגמרא: "שלושה עשר נהרות של אפרסמון טהור", הרומזים לאור ההמשכה משלושה עשר תיקוני הזקן, היוצאים ממוחא סתימאה (המוח הנסתר). אף ששמן סתם הוא בחינת חכמה,

הגמרא מספרת שהובטחו לרבי אלעזר בן פדת בעולם הבא שלושה עשר נהרות של שמן אפרסמון טהור. הם רומזים לאור הנמשך משלושה עשר תיקוני הזקן, היוצאים ממוחא סתימאה, המוח הנסתר; שמן סתם, לעומת זאת, מסמל את בחינת חכמה.

אבל שמן אפרסמון שיש בו ריח טוב שהוא בחי' מקיף רומז לבחי' ההמשכות מבחי' חכמה שבכתר שלמעלה מבחי' כלים.

אך שמן אפרסמון, שיש בו ריח טוב והוא בחינת מקיף, רומז להמשכות מבחינת חכמה שבכתר, שלמעלה מבחינת כלים.

לשמן אפרסמון יש ריח, והריח הוא בחינת מקיף — בחינה שחשים בה אך אינה נקלטת בפנים. לכן הוא רומז להמשכות מחכמה שבכתר, מדרגה שלמעלה מכלים.

(ועמ"ש פ' נשא בד"ה זאת חנוכת המזבח³⁴ ביום המשח אותו).³⁵ ועד"ז ג"כ בבחי' יין דיין סתם זהו בחי' בינה.

(וראה מה שכתוב בפרשת נשא, בדיבור המתחיל "זאת חנוכת המזבח ביום המשח אותו"). וכך גם בנוגע לבחינת יין: יין סתם הוא בחינת בינה,

הטקסט מפנה למאמר של אדמו"ר הזקן לפרשת נשא, העוסק בחנוכת המזבח. גם ביין מתקיימת אותה הקבלה כמו בשמן: יין סתם מסמל את בחינת בינה.

אבל יין הרקח שיש בו ריח הוא בחי' התגלות התענוג בבינה מבחי' עתיקא כו' וזה נמשך ע"י אתכפייא של קביעות עתים לתורה של הבעלי עסקים וכמשי"ל [וכמה שכתוב לעיל]:

אך יין הרקח, שיש בו ריח, הוא בחינת התגלות התענוג בבינה מבחינת עתיקא וכו'. והמשכה זו נעשית באמצעות האתכפייא שבקביעות עתים לתורה של בעלי עסקים, כפי שהוסבר לעיל.

גם ליין הרקח יש ריח: הוא מבטא את התגלות התענוג בבינה מבחינת עתיקא, המדרגה הפנימית ביותר שבכתר. המשכה זו נעשית באמצעות האתכפייא — המאמץ לשלוט בעצמו — של בעלי עסקים הקובעים עתים ללימוד התורה, כפי שהוסבר במאמר הקודם.

בעבודה

המקבל יכול לקלוט את השפע מה' רק כאשר הוא קושר את עצמו למעלה במסירות נפש, כפי שעושה בנימין. ומי שעוסק במלאכה אינו נחות בשל כך: הצדקה ומעשי החסד שלו נושאים את האלוקות אל העולם הגשמי הזה, המצוות המעשיות שלו מבררות את הניצוצות של עולם התהו וממשיכות אור שלמעלה מדיבור, והזמנים הקבועים שהוא מקדיש ללימוד תורה מתוך מאמץ ממשיכים את התענוג שב"יין הרקח".

שאלות לשיחה

1. מדוע כדי שהשפע ייקלט, גם המקבל — ולא רק המשפיע — צריך להיות במצב של התקשרות?
2. כיצד ממחיש הקושי בלידת בנימין את ההבדל בין יוסף לבנימין?
3. מדוע לימוד התורה מגיע בעיקר לפנימיות העולמות, ואילו צדקה וחסד מגיעים לחיצוניותם?
4. כיצד מעשים המבררים את ניצוצות התהו יכולים להמשיך אור נעלה מדיבור — את ה"נשיקה"?
5. מדוע קבלה ממקור נעלה יותר הופכת את האדם לתלמיד ("תלמדני") ולא לאח?

הערות

פסקה 1

1 ביאור על הניל

ההערה מונה את הנוסחים האחרים של המאמר. ספר המאמרים תרי"א מביא שניים מהם: אחד מכתבי־ידו של הצמח צדק עצמו, ונוסח של אדמו"ר האמצעי.

הערת קה"ת

הנחה אחרת בסה"מ תקע"א עי' פד (מגובותי"ק הצ"צ). הנחת כ"ק אדה"א שם עי' קז. עוד הנחה נדפס במאמרי אדה"ז כתובים ח"ב עי' קפה.

פסקה 2

2 ועמך כולם צדיקים

"ועמך כולם צדיקים, לעולם יירשו ארץ". אדמו"ר הזקן פותח בפסוק זה ומסביר מדוע אפשר לכנות את כל ישראל צדיקים.

Isaiah 60:21 ישעיהו ס"כ"א

ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצח מטעמי מעשה ידי להתפאר:

Thy people also shall be all righteous, They shall inherit the land for ever; The branch of My planting, the work of My hands, Wherein I glory

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

ישע"ס, כא.

3 יוסף נק' צ"ע

שם, בלקוטי תורה, בביאור יריחו כ"עיר התמרים", מדובר בשתי בחינות של צדיק, עליון ותחתון, ומפנים למאמר "מי יתנן כאח ליי" שבפרשת תרומה. באותו קטע הצדיק העליון הוא דעת, המחברת את אבא ואמא, והתחתון הוא יסוד, המחבר את ז"א ונוקבא. הקטע בפרשת ראה (25d and on) מקביל למאמר הזה בקירוב: יוסף, הצדיק העליון, מחבר את המשפיע עם המקבל וממשיך את השפע מלמעלה למטה, ואילו בנימין, הצדיק התחתון, מחבר את המקבל עם המשפיע ומעלה אותו מלמטה למעלה.

הערת קה"ת

ראה לקו"ת מסעי צ, ד. פ' ראה כה, ד ואילך.

4 ובנימין נק' צדיק תחתון

הוזהר מלמד שרחל ילדה שני צדיקים: יוסף זכה להיות הצדיק שלמעלה, משום ששמר על הברית, ובנימין הוא הצדיק שלמטה. המאמר מבסס את כל מהלכו על זוג זה.

Zohar I, 153b זח"א קנג, ב

הערת קה"ת

זח"א קנג, ב.

5 כי כל בשמים ובארץ

ברכת דוד: "לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד, כי כל בשמים ובארץ [וְ]לך". לפי קריאת הוזהר, "כל" הוא הצדיק המחבר בין שמים וארץ.

I Chronicles 29:11 דברי הימים א כ"ט:י"א

לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ לך ה' הממלכה והממשלה לכל לראש:

Thine, O L-RD, is the greatness, and the power, and the glory, and the victory, and the majesty; for all that is in the

heaven and in the earth is Thine; Thine is the kingdom, O L-RD, and Thou art exalted as head above all

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

6 כי כל בשמים ובארץ . . דאחיד בשמיא וארעא

הוזהר מפרש את "כל" שבפסוק כצדיק, את "שמים" כתפארת ואת "ארץ" ככנסת ישראל, ומוסיף את תרגום הפסוק: "המחזיק בשמים ובארץ". מכאן שהצדיק העליון הוא החיבור בין מעלה למטה.

Zohar I, 31a זח"א לא, א

הערת קה"ת

דה"א כט, יא. זח"א לא, א.

7 יעקב נק' בריח התיכון

בפרשת בלק הוזהר מכנה את הבריה התיכון "עמודא דיעקב", העומד באמצע חמשת הבריים. קה"ת מביא זאת כמקור לכינוי יעקב "הבריה התיכון".

Zohar III, 186a זח"ג קפו, א

Zohar II, 175b זח"ב קעה, ב

הערת קה"ת

זח"ג קפו, א. ראה זח"ב קעה, ב.

8 בריח התיכון המבריה מן הקצה אל הקצה

"והבריה התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה". אדמו"ר הזקן מצטט את הפסוק כדי לתאר את יעקב, המעביר את זרם האור ממקורו הנעלה ביותר ועד למדרגה התחתונה ביותר.

Exodus 26:28 שמות כ"ו:כ"ח

והבריה התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה:

and the middle bar in the midst of the boards, which shall pass through from end to end

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסקה 3

9 אלה תולדות יעקב

"אלה תולדות יעקב: יוסף... הפסוק מציין את יוסף כצאצאו של יעקב, ואדמו"ר הזקן מפרש אותו כיסוד, ההמשכה של מדות יעקב אל המקבל.

Genesis 37:2 בראשית ל"ז:ב

אלה תולדות יעקב יוסף בן־שבע־עשרה שנה היה רעה את־אחיו בצאן והוא נער את־בני בלהה ואת־בני זלפה נשי אביו ויבא יוסף את־דבתם רעה אל־אביהם:

These are the generations of Jacob. Joseph, being seventeen years old, was feeding the flock with his brethren, being still a lad even with the sons of Bilhah, and with the sons of Zilpah, his father's wives; and Joseph brought evil report of them unto their father

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

10 "ותלד רחל ותקש בלדתה" את בנימין. אדמו"ר הזקן מסביר את הקושי: לידה היא המשכה מלמעלה למטה, ואילו טבעו של בנימין הוא לעלות מלמטה למעלה. (בהערה של קה"ת מצוין הפסוק לה:ז, שבו הסיפור

14 כרוב א' מקצה מזה

"ועשה כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה מזה". שני הכרובים שעל הכפורת נקראים כשני הצדיקים, יוסף ובנימין.

Exodus 25:19 שמות כ"ה:י"ט

ועשה כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה מזה מן הכפורת תעשה את הכרובים על שני קצותיו:

And make one cherub at the one end, and one cherub at the other end; of one piece with the ark-cover shall ye make the cherubim of the two ends thereof.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

שמות כה, יט.

15 והוא נער

יוסף היה בן שבע עשרה ורעה את הצאן עם אחיו, "והוא נער". מאחר שחז"ל מפרשים "כרוב" כ"כמו ילד", המילה "נער" קושרת את יוסף לכרוב.

Genesis 37:2 בראשית ל"ז:ב

אלה תלדות יעקב יוסף בן־שבע־עשרה שנה היה רעה את־אחיו בצאן והוא נער את־בני בלהה ואת־בני זלפה נשי אביו ויבא יוסף את־דבתם רעה אל־אביהם:

These are the generations of Jacob. Joseph, being seventeen years old, was feeding the flock with his brethren, being still a lad even with the sons of Bilhah, and with the sons of Zilpah, his father's wives; and Joseph brought evil report of them unto their father.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

בראשית לו, ב.

16 כרוב כרביא

רבי אבהו מפרש את המילה "כרוב" כ"כרביא" — כמו ילד, שכן בבבל ילד נקרא "רביא"; אותו פירוש מופיע גם בסוכה ה ע"ב. בצירוף "והוא נער", הדבר מזהה את יוסף עם הכרוב.

Chagigah 13b:6-7 חגיגה י"ג ב:ו-ז

כתוב אחד אומר: "ידמות פניהם פני אדם ופני אריה אל הימין לארבעתם ופני שור מהשמאל לארבעתם וגו'", וכתוב: "וארבעה פנים לאחד פני האחד פני הכרוב ופני השני פני אדם והשלישי פני אריה והרביעי פני נשר", ואילו שור לא קא חשיב! אמר ריש לקיש: יחזקאל ביקש עליו רחמים, והפכו לכרוב. אמר לפניו: רבוננו של עולם! קטיגור יעשה סניגור? מאי "כרוב"? אמר רבי אבהו: כרביא, שכן כבכל קורין לניגוא רביא. אמר לקה רב פפא ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

17 מי יתנך כאח לי

"מי יתנך כאח לי, יונק שדי אמי; אמצאך בחוץ, אשקך, גם לא יבזו לי". המאמר הקודם ביאר פסוק זה, והמאמר הנוכחי עוסק בביטויי בזה אחר זה.

Song of Songs 8:1 שיר השירים ח:א

מי יתנך כאח לי יונק שדי אמי אמצאך בחוץ אשקך גם לא יבזו לי:

Oh that thou wert as my brother, That sucked the breasts of my mother! When I should find thee without, I would kiss thee; Yea, and none would despise me

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ממשיך במילים "ותקש בלדתה"; המילים המצוטטות כאן מופיעות בפסוק (לה:טז).

Genesis 35:16 בראשית ל"ה:ט"ז

ויסעו מפית אל ויהי־עוד כב־ת־האָרץ לבוא אֶפְרָתָה ותלד רחל ותקש בלדתה:

And they journeyed from Beth-el; and there was still some way to come to Ephrath; and Rachel travailed, and she had hard labour.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

11 ותקש בלדתה

"ותלד רחל ותקש בלדתה" את בנימין. אדמו"ר הזקן מסביר את הקושי: לידה היא המשכה מלמעלה למטה, ואילו טבעו של בנימין הוא לעלות מלמטה למעלה. (בהערה של קה"ת מצוין הפסוק לה:יז, שבו הסיפור ממשיך במילים "ותקש בלדתה"; המילים המצוטטות כאן מופיעות בפסוק (לה:טז).

Genesis 35:16 בראשית ל"ה:ט"ז

ויסעו מפית אל ויהי־עוד כב־ת־האָרץ לבוא אֶפְרָתָה ותלד רחל ותקש בלדתה:

And they journeyed from Beth-el; and there was still some way to come to Ephrath; and Rachel travailed, and she had hard labour.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

בראשית לה, יז.

12 למעלה — כי בנימין .. והגילוי מלמעלה למטה

בתלמוד זה בנימין, צדיק תחתון, הוא הקשר של המקבל למשפיע; בחסידות הוא עניין של מסירות נפש, עלייה מלמטה למעלה, שבאמצעותה ההשפעה יכולה להיקלט בתוך המקבל. הרי רק כלי ריק יכול להכיל, והעלאת "מים נוקבין" מעוררת גם את רצון המשפיע להשפיע: כשהמורה רואה שהתלמיד רוצה ללמוד ממנו, מתעוררים בו רצון וגעגוע ללמד, ככתוב "משיב הרוח" — מלמטה למעלה, ואחר כך "זורמו מים" — מלמעלה למטה.

הערת קה"ת

בהנחת כ"ק אדמו"ר הצ"צ: "ובנימין הוא צדיק תחתון שהוא התקשרות המקבל אל המשפיע ועפ"י חסידות הוא בחי מס"ג שהוא העלוי מלמטה למעלה שעיי"ז יכול להיות ההשפעה נגבלת אצל המקבל (כי כלי ריקן דוקא מחזיק וגם הוא העלוי מ"ן לעורר הרצון במשפיע להשפיע ד"מ בגשמיות כשהרב רואה שיש חפץ בהתלמיד לשפוע נתעורר בו רצון וחשק להשפיע וכענין מ"ש ישב רוחו ילדו מים פ"י ישב רוחו מלמטה למעלה העלוי מ"ן אזי ילדו מים ממעלה למטה)".

פסוקה 4

13 ורב שלום בניך

"כל בניך יהיו לימודי ה', ורב שלום בניך". אדמו"ר הזקן מפרש את "שלום" כחיבור בין המשפיע למקבל, ואת "רב שלום" כחיבור הנוצר באמצעות יוסף.

Isaiah 54:13 ישעיהו נ"ד:י"ג

וכל־בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי ה' וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךְ:

And all thy children shall be taught of the L-RD; and great shall be the peace of thy children

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

ישעיה נד, יג.

פסקה 6

22 אשקך נשיקין אתדבקות רוחא ברוחא

הקטע מהזוהר שהובא לעיל, על "מי יתנך כאח ליי", מסביר את "אשקך" כ"להידבק רוח ברוח". אדמו"ר הזקן מתבסס על כך כדי לתאר אור עמוק מכדי שאפשר יהיה לבטאו במילים.

Zohar, Vayeshev 10:102-12:112 ספר הזוהר, וישב יי:ק"ב-י"ב:ק"יב

23 בבחי' נשיקין . . ממשיכים מבחי' עקודים

בהערות אור התורה לקטע זה נאמר: "וזהו כמו שכתוב בעץ חיים, שער העקודים, פרק 1, שהם אורות היוצאים מפה דאדם קדמון; כלומר, בחינת הנשיקות היא חיבור של חכמה, בינה ודעת עם חכמה, בינה ודעת". הדברים קושרים אפוא את ה"נשיקות" לתיאור העקודים בעץ חיים כדרגה היוצאת מן ה"פה".

הערת קה"ת

באוה"ת שה"ש ע' כב מצייין: "והיינו כמ"ש בע"ח שער העקודים פ"א שהם אורות היוצאים מפה דא"ק דהיינו כי בחי' נשיקין היינו זיווג חב"ד בחב"ד".

24 דאיהו וגרמוהי חד

בתיקוני זוהר נאמר על עשר הספירות דאצילות שהמלך נמצא בתוכן: "הוא וכליו אחד בהם, הוא וחיותיו אחד בהם", שלא כמו בספירות דבריאה. אדמו"ר הזקן מביא זאת כדי להראות שגם באצילות, שבה שייכים כלים, הם אחד עם האור.

Tikkunei Zohar 3b:9-10 תיקוני זוהר ג' ב:ט"י

דְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת דְּאֲצִילוֹת מְלָקָא בְּהוֹן, אִיהוּ וְגִרְמִיָּה חַד בְּהוֹן, אִיהוּ וְחַיּוֹתָיו חַד בְּהוֹן, מֶה דְּלֹא הָכִי בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת דְּבְרִיָּא, דְּלֹא אֵינּוֹן וְחַיּוֹהוֹן חַד, לֹא אֵינּוֹן וְגִרְמִיָּהוֹן חַד. וְעֵלֶת עַל כָּלָא הוּא נְהִיר (נ"א נחית) בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת דְּאֲצִילוֹת, וּבְעֶשֶׂר סְפִירוֹת דְּבְרִיָּא, וְנְהִיר בְּעֶשֶׂר כְּתוֹת דְּמִלְאכְיָא, וּבְעֶשֶׂר גִּלְגָּלִי דְּרִקְיָא, וְלֹא אֶשְׁתַּנִּי בְּכָל אֶתֶר.

Tikkunei Zohar - Vocalized (Public Domain)

25 בחי' הנשיקין שהוא בחי' שלמעלה מהדבור

ההערה מפנה לדיון באור התורה על נשיקות כמדרגה שלמעלה מהדיבור, ומציינת שאור התורה מעיר כי הדברים משתמעים גם מדברי הרמ"ז על הזוהר, פרשת בראשית, דף 4, סוף עמוד ב'.

הערת קה"ת

ראה אוה"ת שה"ש ע' כד ושם מצייין "וכ"מ בהרמ"ז פ' בראשית בדף ד' סע"ב". ע"ש.

26 ואתם תחרישון

"ה' יילחם לכם ואתם תחרישון". במאמר בשלח מסביר אדמו"ר הזקן שבני ישראל היו צריכים לשתוק, משום שהגילוי בקריעת ים סוף היה למעלה מחכמה, שורש הדיבור.

Exodus 14:14 שמות י"ד:י"ד

Havayah יִלָּחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחְרִישוּן:

'The L-RD will fight for you, and ye shall hold your peace

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

27 בפי' בשלח

שם מסביר אדמו"ר הזקן שאתערותא דלתתא מגיעה רק עד חכמה, ואילו בקריעת ים סוף התגלתה בחינת כתר מעצמה, ללא אתערותא דלתתא; לכן נאמר בזוהר "אל תעוררו דבר", ובסופו "ואתם תחרישון". זהו הרקע לכינוי ה"נשיקה" מדרגה שלמעלה מהדיבור.

הערת קה"ת

לעיל סה, א.

18 כיוסף על אחיו

בפרשת וישב הזוהר מפרש את "מי יתנך כאח ליי" כבקשת כנסת ישראל: "כמו יוסף כלפי אחיו", שאמר להם: "אנכי אכלכל אתכם ואת טפכם". הטקסט מצייין את דף קפ"ד; הקטע מופיע בעמוד א'.

Zohar, Vayeshev 10:102-12:112 ספר הזוהר, וישב יי:ק"ב-י"ב:ק"יב
AND HE SAID: I SEEK MY BRETHREN.... AND THE MAN SAID: THEY ARE DEPARTED HENCE, ETC. R. Judah discoursed on the text: O that thou wert as my brother, that sucked the breast of my mother! When I should find thee without, I would kiss thee; yea, and none would despise me (S. S. 8, 1). 'The Companions', he said, 'interpret this verse as being addressed by the Community of Israel to the King to whom peace belongs. She said to Him: "O that thou wert ... as my brother"', to

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

19 ופניהם איש אל אחיו

"ופניהם איש אל אחיו": שני הכרובים שעל כפורת הארון פנו זה אל זה. אדמו"ר הזקן מפרש זאת כחיבורם של שני הצדיקים, שבו השפע מלמעלה נפגש עם החיבור שמלמטה.

Exodus 25:20 שמות כ"ה:כ'

וְהָיוּ הַכְּרֻבִּים פְּרָשֵׁי כְנָפִים לְמַעַל סֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל־הַכַּפֹּת וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל־אָחִיו אֶל־הַכַּפֹּת וְהָיוּ פְנֵי הַכְּרֻבִּים:

And the cherubim shall spread out their wings on high, screening the ark-cover with their wings, with their faces one to another; toward the ark-cover shall the faces of the cherubim be

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסקה 5

20 אמצאך בחוץ

"הייתי מוצא אותך בחוץ". במאמר הקודם הביטוי מתייחס לאנשים העוסקים במסחר; כאן הכוונה היא להמשכת האלוקות אל החיצוניות של העולמות באמצעות מעשיהם.

Song of Songs 8:1 שיר השירים ח':א'

מִי יִתְנֶךָ כָּאֵחַ לִי יוֹנֵק שְׂדֵי אִמִּי אֲמָצֶאךָ בַּחוּץ אֲשָׁקֶךָ גַּם לֹא־יָבוֹז לִי:

Oh that thou wert as my brother, That sucked the breasts of my mother! When I should find thee without, I would kiss thee; Yea, and none would despise me

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

21 ויעש דוד שם

איגרת זו של אדמו"ר הזקן פותחת במילים "ויעש דוד שם", ובדברי הזוהר שמי שנותן צדקה לעני עושה את השם הקדוש". הטקסט מפנה את הקורא לשם, לעניין האופן שבו מעשי הצדקה ממשיכים אור גם לעולם נמוך זה.

Tanya, Iggeres HaKodesh 5:1 תניא, אגרת הקדש ח':א'

וַיַּעַשׂ דָּוִד שֵׁם. וּפִירֵשׁ בְּזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ, מִשּׁוֹם שֶׁנֶּאֱמָר: "וַיְהִי דָוִד עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט וְצִדְקָה לְכָל עַמּוֹ כוּ", "בְּכֶה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאַמֶּר: מֵאֵן עֲבִיד שְׁמָא קְדִישָׁא בְּכָל יוֹמָא מֵאֵן דְּיָהִיב צְדָקָה לְמַסְכְּנֵי כוּ".

Kehot Publication Society (CC-BY-NC)

I would lead thee, and bring thee into my mother's house,
That thou mightest instruct me; I would cause thee to drink
.of spiced wine, Of the juice of my pomegranate

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

33 שנוכר בגמרא תליסר נהרא

כאשר רבי אלעזר בן פדת סירב שהעולם ייברא מחדש למענו, הובטחו לו שלוש העשר נהרות של שמן אפרסמון טהור בעולם הבא. אדמו"ר הזקן מפרש אותם כאור של שלוש העשר תיקוני הדיקנא.

Taanit 25a תענית כ"ה א

הערת קה"ת

תענית כה, א. ראה לקו"ת שה"ש ג, ב.

34 בד"ה זאת חנוכת המזבח

קה"ת מציעה ("אולי") שהכוונה לקטע הזה, המסביר ששמן המשחה עומד באמצע בין הפנימי למקרי: שמן הוא נוזל, אך שמן המשחה עורבב עם בשמים. היה צריך למשוך בו את המזבח לפני שאפשר היה להקטיר עליו את הקטורת, שהיא אור מקרי.

הערת קה"ת

אולי הכוונה ללקו"ת נשא כט, ב שענין שמן המשחה הוא תערובת בחי פנימי ומקרי.

35 זאת חנוכת המזבח ביום המשח אתו

"זאת חנוכת המזבח ביום המשח אותו, מאת נשיאי ישראל". אלה הן המילים הפותחות את המאמר לפרשת נשא שאליו מתייחס הטקסט.

Numbers 7:84 במדבר ז' פ"ד

זאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הַמִּשַּׁח אֹתוֹ מֵאֵת נְשֵׂי־אֵלִי יִשְׂרָאֵל קְעֻרַת כֶּסֶף שְׁתֵּים עָשָׂר מִזְרְקֵי־כֶסֶף שְׁנַיִם עָשָׂר כְּפוֹת זָהָב שְׁתֵּים עָשָׂר:

This was the dedication-offering of the altar, in the day when it was anointed, at the hands of the princes of Israel: twelve
;silver dishes, twelve silver basins, twelve golden pans

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

28 וה' הולך לפנייהם

"וה' הולך לפנייהם יומם בעמוד ענן". אלה מילות הפתיחה של מאמר בשלח שאליו מתייחס הטקסט.

Exodus 13:21 שמות י"ג:כ"א

וְה' הָלַךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעָמֹד עָנָן לְנַחֲתָם הַדֶּרֶךְ וְלַיְלָה בְּעָמֹד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם לְלֶכֶת יוֹמָם וְלַיְלָה:

And the L-RD went before them by day in a pillar of cloud, to lead them the way; and by night in a pillar of fire, to give them light; that they might go by day and by night

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסקה 7

29 אנהגך אביאך אל בית אמי

"אוביל אותך, אביא אותך אל בית אמי; תלמדי אותי; אתן לך לשתות יין מתובל." אדמו"ר הזקן קורא את הביטויים שבפסוק הזה בזה אחר זה.

Song of Songs 8:2 שיר השירים ח':ב

אֶנְהֶגְךָ אֲבִיאֶךָ אֶל־בֵּית אִמִּי תִלְמְדֵנִי אֲשַׁקֶּךָ מִיַּד הָרֶקֶחַ מִעֲסִיס רִמְנִי:

I would lead thee, and bring thee into my mother's house,
That thou mightest instruct me; I would cause thee to drink
.of spiced wine, Of the juice of my pomegranate

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

30 יונק שדי אמי

"יונקת משדי אמי": המשכה ישירה מאמא, ולכן אפשר לכנות את התלמיד בתורה שבעל פה אה.

Song of Songs 8:1 שיר השירים ח':א

מִי תִתֶּנִּי כַּאֲחֵי יוֹנֵק שְׁדֵי אִמִּי אֲמַצְאָה בְּחוּץ אֲשַׁקֶּה גַם לֹא־יָבֹז לִי:

Oh that thou wert as my brother, That sucked the breasts of
my mother! When I should find thee without, I would kiss
thee; Yea, and none would despise me

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

31 ודברי אשר שמתי בפוך

בריתו של ח': "רוחי אשר עליך, ודברי אשר שמתי בפוך, לא ימוש מפוך." הפסוק ממחיש קבלת דברים מלמעלה, כפי שתלמיד מקבל מרבו.

Isaiah 59:21 ישעיהו נ"ט:כ"א

וְאֵנִי זֹאת בְּרִיתִי אִתָּם אֲמַר ה' רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרֵי אֲשֶׁר־שָׁמַעְתִּי בְּפִי לֹא־יִמָּוֶשׁוּ מִפִּי וּמִפִּי יֵרָע וּמִפִּי יֵרָע אֲמַר ה' מַעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:

And as for Me, this is My covenant with them, saith the L-RD; My spirit that is upon thee, and My words which I have put in thy mouth, shall not depart out of thy mouth, nor out of the mouth of thy seed, nor out of the mouth of thy seed's seed, saith the L-RD, from henceforth and for ever

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסקה 8

32 יין הרקח

"הייתי נותן לך לשתות יין מבושם." אדמו"ר הזקן מסביר מדוע היין נקרא "מבושם": יש לו ניחוח.

Song of Songs 8:2 שיר השירים ח':ב

אֶנְהֶגְךָ אֲבִיאֶךָ אֶל־בֵּית אִמִּי תִלְמְדֵנִי אֲשַׁקֶּךָ מִיַּד הָרֶקֶחַ מִעֲסִיס רִמְנִי:

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר, התרגום לעברית של ימינו, הביאורים שלנו וההערות.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

הביאורים שלנו, עם הסקירה, השאלות והעמוד לילדים: CC BY-NC 4.0.

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Sefaria: Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) דרך מקורות מצוטטים, דרך (Public Domain); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain); Kehot Publication Society (CC-BY-NC); Tikkunei Zohar - Vocalized (Public Domain).

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: [/likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha](https://likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha) (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מזים חנינמי ולא מסחר. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך likuteitorah.com/he/torah-ohr/terumah/2/

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק